

Notícies del paradís - David Lodge

Després de llegir les primeres pàgines de *Notícies del paradís*, el lector pot inclinar-se a formular una definició provisional: ens trobem davant una crítica al turisme de masses contemporani en forma de fresc de múltiples personatges, escrit amb un domini de les tècniques literàries que fa encaixar a la perfecció els diferents components narratius. Aparentment, David Lodge (Londres, 1935) resseguirà les vacances de mitja dotzena de grups familiars que comparteixen un paquet de vacances a Hawaii, i les seves evolucions i interrelacions faran evident l'estandardització industrial de l'oci a l'aldea global. Els personatges triats cobreixen un ampli espectre de la societat britànica: una parella en lluna de mel, dues amigues joves que busquen un Xicot Adorable, una família queixosa i intrigant, dos avis que celebren les noces d'or, un antropòleg especialitzat en turisme, un videomaníac i la seva resignada esposa i, finalment, un teòleg d'origen irlandès, Bernard Walsh, i el seu pare.

De mica en mica, però, el llibre es va centrant en la figura de Bernard, i la resta de viatgers es converteixen en un teló de fons còmic i arquetípic de les seves vicissituds. El motiu del viatge del teòleg és singular: una seva tia s'està morint de càncer a Waikiki, i Walsh acompanya el seu pare a veure-la per última vegada, tot aprofitant una oferta de vacances. Així, els dos Walsh ofereixen un contrast lúgubre amb la felicitat programada dels seus companys de viatge. Fins aquí encara tindríem un argument tipus Tom Sharpe: intel·ligent, humorístic, crític amb les institucions i poca cosa més. Però David Lodge va més enllà. Com que el viatge a Hawaii està plantejat com una recerca seglar del paradís, la presència d'un teòleg ateu i moralment irreprotxable -amb el contrapunt del seu pare practicant i no sempre virtuós- dona lloc a una reflexió novel·lada sobre la configuració del paradís, tant a la terra com al cel, i sobre alguns sucosos aspectes col·laterals. Citem tan sols una de les reflexions de Bernard Walsh: «Per als meus feligresos, jo era una mena d'agent de viatges que proporcionava bitllets, assegurances i prospectes il·lustrats, i els garantia la felicitat definitiva».

Cada any, sis milions de persones viatgen a les illes Hawaii pensant disfrutar de platges desertes amb palmeres i nadius, i es troben amb una mena de rusc de ciment de la indústria de l'oci: Waikiki és un dels llocs més densament poblats del planeta. A l'hotel, una veu gravada en una cinta els desperta cada dia repetint «Aloha» fins que pengen el telèfon. David Lodge ha optat per Hawaii, però podia haver triat les illes gregues o Marbella. És cert, però, que el conegut arxipèlag del Pacífic té l'atractiu mitològic de trobar-se, com els paradisos, a l'est d'Occident o a l'oest d'Orient. A la novel·la, el *Paradise News* és un prospecte gratuït compost per anuncis de restaurants: un «anticlimax», com diu Bernard Walsh. El paradís és avorrit, es lamenta un altre personatge. Segons sembla, a Hawaii no hi ha passat res important des de Pearl Harbour.

Els remordiments, els dubtes i els temptejos sexuals de Bernard Walsh no són un mer complement humà a l'argument més aviat sociològic de les vacances pre-fabricades, sinó que reflecteixen igualment el rerefons més transcendent del llibre: la sana lucidesa dels insegurs, que contrasta amb l'agressiva seguretat dels esclaus dels rituals. Al final del llibre, quan Bernard es troba novament a Anglaterra, la dona que ha conegut a Hawai li tramet una fotocòpia d'una apropiada citació d'*El sentimiento trágico de la vida*, de Miguel de Unamuno: ¿com podríem viure sense la incertesa, la incertesa de saber si hi haurà una altra vida, la incertesa de saber si tot és inútil, la incertesa de saber que algú ens estimarà sempre?

El llibre està dissenyat en forma de passeig urbà: cada pocs passos girem una cantonada i ens trobem un carrer nou, un recorregut imprevist, un personatge inesperat. Al final del passeig, però, el territori ens és familiar, l'hem travessat des de diferents direccions i hem descobert nombroses dimensions que ni tan sols sospitàvem. A *Notícies del paradís*, no solament la imaginació tropical de l'autor es combina amb una erudició abundant, variada (geografia, antropologia, teologia, sexologia, poesia) i perfectament travada, sinó que res no hi és gratuït. Tots els textos (narració omniscient, diaris personals, apunts de camp, postals), giren al voltant del gran tema de la fe, entès en sentit ampli: fe en les vacances, fe en la feina, fe en el futur, fe en les persones i en la salvació eterna.